

27. XII. 1947

ČESKÉ LIDOVÉ DIVADLO

10

ČASOPIS ÚSTŘEDNÍ MATICE DIVADELNÍHO OCHOTNICTVA ČESKÉHO V PRAZE

ROČNÍK XXVII

PROSINEC 1947

KV

DRAMATICKÁ DÍLA Al. Jiráska, Al. a Vil. Mrštíků, V. Štecha, Gabr. Preissově
a všech ostatních významných českých dramatiků

dodá obratem **Divadelní nakladatelství a knihkupectví Otakar Růžička**
Praha II, Karlovo nám. 30. Telefon 280-07, 749-63

Ochotnická půjčovna divadelních kostymů, národních krojů a masek

NAŠE ŠATNA

(majitel Družstvo pro postavení Tylova domu)

PRAHA I, DLOUHÁ TR. 25, TEL. 642-36,

doporučuje ochotnictvu své služby.

Ježto čisté výtěžky odevzdává podnik ochotnictvu na zřízení ochotnického stánku (Tylova domu v Praze),

podporuje ochotnictvo objednávkami ve svépomocném podniku vlastně sebe.

J E V I Š T Ě *za nejlevnější ceny*

horizonty, stojkové dekorace

nové zařídí,

staré obnoví

i celé výpravy se zárukou dodá býv. divadelní mistr

a šéf výpravy pražských divadel

Jos. POKORNÝ PRAHA II, TROJANOVA UL. 12 - TELEFON 440-83

Jediná firma toho druhu v Čechách!

KROJE A KOSTYMY, JAKÉ MAJÍ BÝT A NEJSOU DRAŽŠÍ!

L. Letenský - Praha II - Poříč 8 - Telefon 233-64

Účtujeme!

ČLD končí tímto číslem XXVII. ročník. Úctyhodný počet! Svědčí o tom, že časopis, dobře vedený, najde uplatnění. Jeho obliba stoupá a úměrně s tím stoupá i počet těch, kteří čekají dychtivě na každé další číslo. ČLD bude proto příští rok vycházet ještě ve větším nákladu. Tím plníme jeden z úkolů, který jsme si dali na počátku tohoto roku. Nejsme však zcela spokojeni. Chtěli bychom, aby ČLD bylo aspoň v každé ochotnické rodině. Stalo by se pak nejrozšířenějším měsíčníkem. A bylo by možno ho stále zdokonalovat, zlepšovat po všech stránkách.

Nebylo však mým úmyslem rozepsat se o ČLD. Nadpis článku říká, že je třeba pohlédnouti za sebe a říci si, zda závazky, které jsme na sebe převzali, splňujeme. Vytkli jsme si v rámci dvouletého plánu program a je možno posoudit, kolik z něho bylo splněno. A myslím, že se nemusíme obávat výtky. Co síly stačily, bylo pracováno k jeho uskutečnění. Někde jsme pozadu, jinde jsme pokročili tak, že nedostatky nejen vyrovnáváme, ale získáváme nečekané úspěchy. Nejen že jsme zvýšili zájem o ČLD, ale vytvořili jsme si nový měsíčník »Zprávy ÚMDOČ«, které se staly ideovým a organizačním mluvčím ÚMDOČ a našly všeobecné pochopení u těch, kteří bojují za dobré lidové divadlo. Stávají se rádcem, ukazovatelem, přítelem, který dovede pochválit i pokárat, povzbudit a pomoci.

Vytváříme si vlastní ochotnickou dramaturgii ÚMDOČ. Pracovním spojením Matice divadelní s ÚMDOČ je umožněna nakladatelská a vydavatelská činnost. ÚMDOČ plní slovo a dává svým spolkům do rukou divadelní hry dobré úrovně. Jsou to hry naše, neboť autoři jejich pochopili obtíže divadla ochotnického, zvláště na venkově, a snaží se o jejich odstranění. Vytvoření vlastní dramaturgie pomáhá i dodávání tiskem vydaných her každému spolku a jejich nízká cena. A při tom ÚMDOČ s Maticí divadelní připravují pro členské soubory v příštím roce překvapení, o kterém by všichni řekli, že je příjemné, podaří-li se. A my věříme, že se podaří! Věříme, že pronikneme do všech spolků a přesvědčíme je o správnosti nově nastoupených cest. Pomohou nám v tom naše školy, které se rozvíjely v uplynulém roce a vyškolily celou řadu nových ochotnických herců. V novém roce budeme rozmnožovat počet režisérů a dodáme jim pomůcky, které umožní jejich práci a povedou je k přípravě dobrých představení.

Mnohé naše školy byly uskutečněny v úzké spolupráci s osvětovými radami, které je dovedly finančně podepřít. Školení zvýšilo úroveň soutěží, které však nejsou ještě na takové výši, abychom z nich měli radost. Pomůže jim nový soutěžní řád, který je připraven do tisku a v krátkém čase se dostane do rukou našeho členstva. Bude mít vliv i na úroveň Jiráskových Hronovů. XVII. Jiráskův Hronov měl mnoho předností proti svým předchůdcům. Zvláště organizační stránka se vydařila, aniž byla snížena část umělecká. Proto byly zvýšeny požadavky na další Hronovy, které slibují se státi podnikem celonárodním a šířitelem pověsti dobrého lidového divadla. Stávají se již dnes naší českou specialitou, která poslouží propagačně v cizině. Proto budou obnoveny i lidové veselice a divadla v přírodě. Význam českého lidového divadelnictví zvýší mezinárodní kongres ochotnictva, který bude naším Ústředím svolán v roce 1948. Styky s ochotníky celého světa byly navázány na kongrese v Rotterdamu, kde byla ÚMDOČ pověřena vypracováním statutu obnovené mezinárodní organizace. Nemůže nám nikdo zabránit, aby československé ochotnictvo, které dnes je vzorem po stránce organizační a svojí velikostí, aby i po stránce umělecké se stalo vzorem ostatním národům.

Jedna věc však nebyla splněna z našeho programu a dlouho se neuskuteční: Ochotnický domov! Otázka velmi ožehavá, která dnes se stává požadavkem z nevyhnutelnosti. ÚMDOČ roste a její kanceláře jsou nedostatečné co do velikosti. Chybí místnosti pro expedici časopisů a divadelních her. Nemáme místnosti pro zkoušky Studia ÚMDOČ, nemáme pro ně jeviště divadla. Jeho činnost se utěšeně rozmáhá, ale tyto nedostatky jsou brzdou. Nemáme místností klubovních, pro archiv a knihovnu, nemáme kam svolávat pracovní schůze atd.

Politické strany, odborné organizace, různé instituce, svazy i svazečky získaly reprezentační budovy nebo místnosti. ÚMDOČ, zastupující 250.000 dobrovolných pracovníků, kteří státu uchrání miliony peněz, z nichž by jinak musili být placeni osvětoví pracovníci, neměla-li by klesnout kultura našeho venkova, tato organizace, spravující dnes na 2740 spolků v 96 okrscích, zkouší, schůzuje, má své kanceláře, expedici, sklady atd. v bytě o 2 pokojích a kuchyni. V celé Praze nenašly se vhodné místnosti. A když se našly, statisícový nájem znemožnil je přijmouti.

Musíme i v tomto případě vzpomenouti Tyla, jeho trpělivosti, lásky k divadlu a českému lidu. Ta pomáhá překonat všechny svízele a věřit, že práva a spravedlnosti se dočká jednou i český ochotník. V chystaném divadelním zákoně je o tom řeč. A divadelní zákon snad také jednou vyjde. jh.

IV.

K dokreslení profilu Mahena-divadelníka, nikoliv snad dramatika musíme uvést alespoň ve zkratce čtyři základní stránky o umělecko-výchovných úkolech divadla, zvláště ochotnického.

Je to základní úvaha Jiřího Mahena o tom, »Co má vědět každý herec a ochotník«, dále článek »Poslání ochotnického divadla v menších městech a na venkově«, sjezdová přednáška »Herecké umění a ochotnictvo« a konečně vrcholná úvaha »Tvůrčí poslání divadla«.

Hned po smrti Mahenově v květnu 1939 pokusil jsem se jeho myšlenky o poslání ochotnického divadla shrnout ve stručný článek, který byl otištěn v posledním čísle Osvětové Moravy, a to v ročníku XV. (1938—39).

1. *Co má vědět každý herec a každý ochotník* zhuštěně podává Jiří Mahen (v Osvětovém věstníku Brněnska, Jihlavska a Uhersko-Hradištska, Brno, ročník 2, 1925, čísla 1—2, 3—4) a navazuje v podstatě na knížku »Jak se dělá divadlo?« z roku 1921 (viz výše).

Je to herecké umění v kostce zachycené v základních, schematicky, ale názorně vyjádřených kapitolách. Tajemství hereckého tvoření (transfigurace): »Umělecká duše musí být schopna nejrůznější přeměny. V ní hněte Bůh z hlíny denně nového člověka. Duše člověka roste.« Umělecká řeč na scéně (studium charakteru, studium role, správná deklamace): dokončuje každou větu, hledá správný přízvuk pro myšlenku, hledá plastický výraz mluveného slova. Herec nemá být řečníkem, ale hercem. Tragéd se rodí mozkiem a

nikoliv plícemi! Po potlesku toužili herci jindy, dnes touží na napjatém tichu. Režie a technika dramatu: Režisér musí mít dramaturgické znalosti, nesmí teprve o základech divadla přemýšlet. Umělecký úspěch nezaručuje kvantita, nýbrž kvalita. Návrat ke kvalitě znamená, že v divadle hrají nadšení herci a ochotníci, že jsou ctižádostiví a neústupní v uměleckém snažení jako režisér a že dovedou vydržet. Další odstavce rozebírají heslovitě pojem: co je vlastní režie (Divadlo je tu hlavně pro umění), podávají návrh režijní knihy, hodnotí přehled režii a uvádí hlavní poznámky z techniky dramatu.

Mnohý rádek Mahenův tu mluví za celé odstavce a nutí vždy ochotníky k prohlubování každého výkonu a odbornému studiu. Jsou to stále platné poznámky.

»Poslání divadla není skončeno. Divadlo nemusí ustrnout v nicotně prázdných formách. Ale musí být aspoň umělecká snaha.«

2. *Poslání ochotnického divadla v menších městech a na venkově* (Česká Osvěta, lidovýchovný obzor. Ročník XXIII. (1926—27) čís 2 - říjen 1926). Je to vstupní článek o divadle, kterým byla v podstatě a programově zahájena v čísle 6. zvláštní hlídka Lidové jeviště, kterou důrazně požadovali účastníci lidovýchovných sjezdů moravských.

Studie přináší hlavně ve svých úvodních odstavcích kritické poznámky a četné odsudky tehdejšího divadelnictví, mnohé negace pozbyly svého významu vybudováním krajových scén, ale i při tom zkoumavém postoji k divadlu nalézáme

Pokračování na str. 150

Divadelní historky Václava Krofty

O řediteli Budilovi.

Ředitel Budil, důvěrný přítel Jiráskův, jehož »Pana Johanesa« uvedl svého času na scénu plzeňského divadla jako premiéru za přítomnosti autorovy, byl jedním z mála dramatických umělců, jenž se bál dluhů jako čert kříže. Už v letech své mladosti, když nastoupil svůj divadelní angažement v Třeboni, bydlil u počestného příslušníka cechu sv. Kryšpína, od něhož, aby ušetřil frizéra, dával se napalovat — v nepřeneseném slova smyslu ovšem — ačkoliv při té neodborné proceduře někdy s chomáčem vlasů letěl pryč k zemi i kus seškvárené kůže z jeho hlavy, až ji bylo po celém domě cítit. Tuto svou šetrnost podržel si slavný mim i jako ředitel, ačkoliv, jak píše ve svých »Pamětech«, i přes to měl někdy tak hladové štace, že pohltily všechny jeho úspory. Také když byl Budil ředitelem plzeňského divadla a když si snad mohl dovolit elegantně se šatit, býval jeho ústroj docela jednoduchý a jeho osobní garderoba neprávě bohatá. Stalo se jednou, že jeden první milovník byl poněkud nuzně ve své roli oblečen, ačkoliv role požadovala pravý opak.

»Měl byste, příteli, postarat se o doplnění své garderoby,« napomenul ředitel prvního milovníka, jehož se tento principálův pokyn nedotkl právě příjemně.

»Ne, ale vaši garderobu, direktore, nemohl bych si právě vzít za příklad,« ušklíbl se herec, jenž nežil s ředitelem v nejlepším právě poměru a měl již stejně v úmyslu koncem saisony »poradit se s Vaňkem«.

»Mou garderobu si za vzor také brát nemusíte, mladíku,« opáčil polněvaný Budil, »ostatně já také už nehraji první milovníky a nechci se hezkejmn pannám líbit — a na starého ředitele je moje garderoba dost dobrá.«

O Mošnovi.

Jednou, bylo to v zimě, Mošna se ubíral z nádraží do Dobříše, kde, jak známo, trávil svůj volný čas a krátké dovolené. Když se ubíral hrází zamrzlého rybníka, přibrousili k němu dva kluci, jeho příbuzní po ženině straně.

»Strýčku, strýčku,« volali na něho, »nemohl byste nám dát korunku? Moc bychom jí potřebovali!« »Tak?« podivil se slavný představitel »Lakomce« — »a načpak byste tu korunku tak moc potřebovali?«

Ladislav Pešek jako Vocílka a Stanislav Neumann jako Kalafuna z Tylova »Strakonického dudáka« na pražském divadle Stavovském.

»Máme už tu klouzačku moc rozježděnou, chtěli bysme si koupit malý kropáček a pokropit ji, aby se nám lépe bruslilo!«

»I vy marnotratníci! A to si neumíte pomoci? Obrátte se a pět minut se na mne nedívejte« A Mošna dokázal nevtipným klukům, že je zbytečno, aby si chodili kupovat zbytečný »malý kropáček«.

Historka z »Mahabharaty«.

Když Jaroslav Vrchlický slavil svoje čtyřicáté narozeniny, uspořádala »Mahabharata« na jeho počest dýchánek, jehož se zúčastnilo na šedesát osob. Tolik literátů a kumštýřů nebylo snad nikdy předtím a hned tak nebude v srdečné svornosti pohromadě, poznamenává tehdejší referent o zmíněném dýchánku, uspořádaném v malostranské »svatotomášské akademii«, čili »literárním herberku« nebo také »Umělecké loži«, kde nejčastějšími hosty bývali Jakub Arbes, Luděk Marold, Alois Jirásek, Mikuláš Aleš, Lád'a Novák, Václav Jansa, Karel Štapfer, Ed. Vojan, R. Deyl, Karel Hašler, Emil a Karel Burianové, Karel Želenský, Karel Weiss, někdy i primátor Baxa, dr Pelnář, prof. Zubatý, Rudolf J. Kronbauer, Viktor Oliva, Bohdan Kaminský a jiní a jiní. Scházeli se tu tedy nejen kumštýři palety, péra, dláta,

— také význační služebníci Thalie rádi sem docházeli, aby okráli ve společnosti veselé družiny, umělecké bohěmy, kde se vzpomínalo, besedovalo, kritisovalo, polemisovalo, podněcovalo k novým uměleckým výbojům. Z herců sem docházeli kromě výše jmenovaných zejména nezapomenutelný Jiří Bittner, Vojta Slukov, také ovšem Mošna, Seifert, Brožek atd.

Jak vypravuje ve svém románu »Snoubenci umělecké lože« R. J. Kronbauer, vyzval jednou Jiří Bittner Brožka, aby »korunoval svoje pumparské umění« nějakým pořádným kouskem.

»Dokonce jsem se včera vsadil s kamarády,« povídá Bittner Brožkovi, »o dvě zlatky, že na Mošnovi vymámíte zlatku.« Bylo k tomu ovšem zapotřebí velmi zkušené mazanosti se strany Brožkovy, aby slavný představitel Harpagona dal se pohnouti a obelstít tak, aby vytáhl z toboľky, jež dlouho tvrdošijně vzdorovala, kýžený rakouský zlatník. Jak se to stalo, je v Kronbauerově románu podařeně vylíčeno.

Když o tom Brožek pak v »Mahabharatě« sám vypravoval, společnost poslouchala oblíbeného herce a komika zrovna s rozkoší.

»A což, Brožku,« zvolal na konec senior »umě-

v jeho statích četné náměty, na úseku divadelním dosud neuskutečněné. Z nich uvádíme aspoň tyto:

»Malá divadla mají svůj obrovský význam už v tom, že se na nich lidé učí seznamovat a slušně k sobě chovat.«

Divadlo na venkově jistě může být dobrou pokračovací školou pro dorost a mladé lidi v našich dědinách a vesničkách. A je-li knihovna jakýmsi doplňkem školy, je divadlo jistě i určitým doplňkem veřejné knihovny.

»Nezapomínejme, že divadlo píní, i když hraje tragedii, diváky určitým optimismem, který je velmi kladnou hodnotou v našem životě.«

»Divadlo učí statečnosti k životu a otvírá množstvím lidiček brány k životu vlastnímu. V tom je zase jeho nový a velmi významný obsah.«

»Divadlo musí, ať už chceme či nechceme, obrazet v sobě současné poměry, v nichž žijeme. Říká se žertem, že divadlo má poučovat více než čítanka. Divadlo vždycky souviselo velmi úzce s veřejnými poměry, cítilo velmi dobře v povětří každou změnu a velké novoty.«

»Divadlo umí hodnotit život... Dělá z diváka inteligentnějšího člověka a my mluvíme o velkém díle civilisačním, které provádí divadlo na dnešním člověku.«

Dále se přimlouvá Mahen za zřízení stálé návěstnické obce v divadle. Zdůvodňuje přesvědčivě tvůrčí práci v divadle stůj co stůj. Čiperné ochotnické jeviště je častokrát lepší, než nějaká důkladně promyšlená lidová škola. »Obyčejné jeviště bývá velmi dobrým mikroskopem života domácího i společenského.«

»Mluvíme-li o úkolech divadla, nesmíme velmi často sedět za stolem, nýbrž být uprostřed davů, které obsadily divadlo.«

lecké lože» Jakub Arbes, »povídejte ještě o tom, jak jste vyloudil pětku na Jaroslavu Vrchlickém.«

»Vrchlickému jsem přísahal pomstu za to, že mne nepozval po premiéře svého kusu »Smrt Odyssea«, — začíná s historkou Brožek. »Pravda, na jevišti nemluví ani slovo, přijdu jenom a podávám králi urnu, v níž bylo zapečetěné orakulum. Vrchlický pozval všechny, kdož měli s jeho premiérou co dělat, pouze mne vyjímaje. Vypál jsem se, co banket stál, vypočítal jsem, že ho přišel jeden účastník na pět zlatých a umínil jsem si, že si k té pětku dopomohu stůj co stůj. Vrázím tedy jednoho dne k Vrchlickému do kanceláře a spustím hodně rychle, aby se nemohl z leknutí vzpamatovat. Pumpař, holečkové, musí být dobrý psycholog!«

»Pane sekretáři,« povídám tedy kvapně, »neměl jsem ještě příležitost gratulovat vám k velikému úspěchu vaší nové hry. Inu, vy račte být opravdový mistr svého kumštu, miláček Mus, jeden z rodu Šekspírů a Molièrů. Opravdu nevím, jak bych se ještě přiléhavěji vyjádřil. Ale račte mně, Mistře, věnovati, prosím, ještě okamžik a vypočněte, co se mně přihodilo. Dostanu z venkova návštěvu, švagr, švagrová, několik jejich dorostlých deer — vytáhnou mne z divadla a

»Příznakem tvůrčích divadélek je experiment, který neustále opakuje.«

»... prakticky vedené tvůrčí divadélko může dělati zázraky. Klasické doklady podávala by nám zase ruská divadla a mezi nimi hlavně divadla dělnických klubů. Dnes víme, co znamenala pro konsolidaci ruských poměrů. A uzavírá své náměty:

»V tvůrčím divadle by se opravdu mohla sejít kulturní práce všech politických stran a mohla by býti vykonávána vesele a opravdu zajímavě.«

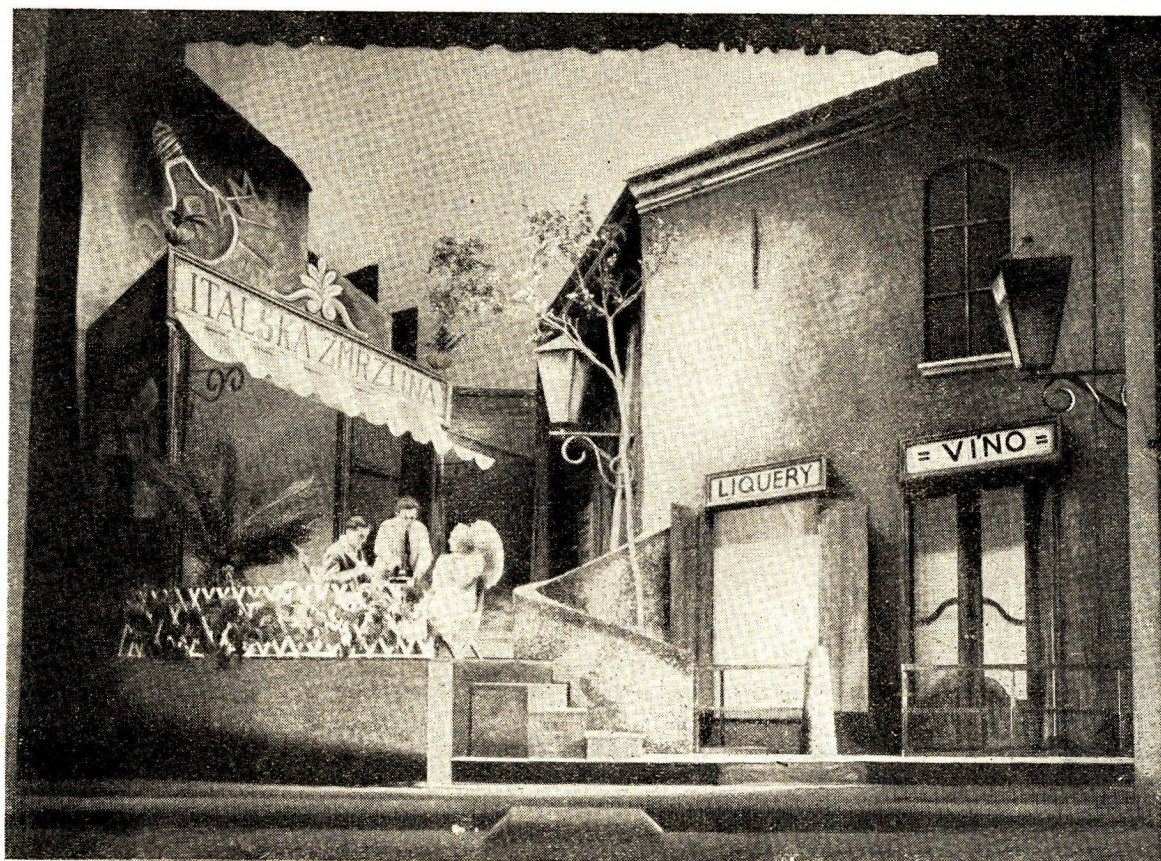
Konečně se přimlouvá Mahen, abychom posice divadla neodddělovali od toho, co má spojitost s životem každého národa, t. j. od jeho projevů smutku a radosti. Musíme naučit lid opravdu se bavit. »Dáme mu na ruku, abychom mluvili lidově, všechny krásy tohoto života... Zsvětíme ho do pravd, které jsou opravdu věčné a nepáchnou jenem čítankou nebo novinami.«

To jsou zkušenosti Mahena-divadelníka, které nutí ještě po letech k přemýšlení a realizaci, protože mnohé se zdály před 20 lety neuskutečnitelným námětem, ale dnes vývojem sociálních a politických poměrů jsme už mnohem blíže k pravdě a skutečnosti. Podaří-li se nám něco z Mahenových nápadů realizovat, potvrdíme bezděčně znovu, že Mahen-knihovník byl také přemýšlivým divadelníkem.

3. *Herecké umění a ochotnictvo.* (Čsl. divadlo Praha 1928, ročník XI, číslo 13, 15, 16 a 17, 18 a 20.) V jubilejním roce 10. výročí ČSR u příležitosti výstavy soudobé kultury v Brně na všeochotnickém sjezdu brněnském (12. srpna 1928) promluvil Jiří Mahen, tehdy už jenom spisovatel

požadají, abych je provázel po Praze. Vlezou do krámu, začnou kupovat a na konec řeknou »bude tak laskav a zaplať to! Někde jsme zapomněli tobolku!« Ale jakpak mám, pane sekretáři, zaplatit, když nemám ani viny! Utíkám z krámu rovnou k vám — vy jistě jste šťastným majitelem pětky, která mne může vysvobodit z té překerní situace.« Vrchlický ani muk. Myslím, že byl nadobro ohromen. Automaticky sáhl do kapsy, rozevřel tobolku, podívá se do ní a smutně řekne: »Drahý příteli, pětku mám, ale je to moje veškeré jmění.« »Nic nevádí,« já na to prostoduše, »nic nevádí, pane sekretáři, pětku jako pětku, to by mně spadl kámen se srdce! Doskočím si do divadla pro zálohu a za malou hodinku jsem tu na zpátek. Děkuju převroucně! Snad je to naposledy ještě zbytek honoráře za »Smrt Odyssea«? Božíčku, to je pro mne poeta!

Vrchlický pětku vytáhne, já ji popadnu, ukloním se a pádím z techniky jako jelen. Dodnes ho vidím, jak se shovívavě usmál, když jsem se mu zmínil — skoro ironicky — a tom honoráři. To je tak zvaný můj literární pumpa. Ale abych byl upřímný, pánové, největší český básník se dá pumpnout i nejmenším pumpařem — psychologem! A lze ho asi šlehnout mnohem snáze o stovku, nežli Mošnu o zlatku!«

Stavovské divadlo. Alžběta Pacovská: Milovaný majetek.

Režie: Vojta Novák. Výtvarník. Frant. Tröster. — 4. obraz.

a městský knihovník, na thema Herecké umění a ochotnictvo. Z jeho myšlenek uvádíme ve zkratce: »U nás se divadlo jako kniha přeceňuje a nedoceňuje. Nedoceňuje se proto, že se ve skutečnosti rozhodující činitelé pomalu ani nestarají o jeho budoucnost. Přeceňuje se divadlo zejména v tom, že se hledá smysl divadelního dneška hlavně ve výpravách.« Připomíná dále, že »divadlo není jenom přítomnost určitého kulturního stavu v národě. Divadlo stejně jako škola je velmi důležitá budoucnost«, dovozuje dále, že »kulturními hodnotami v národě se nemá hazardovat a že se s nimi nemá obchodovat jenom náhodně«.

O vlastním divadelním umění praví Mahen: »Tajemství hereckého tvoření je stejně zajímavé pro herce jako ochotníka, poněvadž odhaluje nám všem způsob, jak oblékáme toho druhého člověka a jak do něho vnikáme.«

»Zdá se, že stačí, když herec vyjde vstřícně básníkově předloze a přidá svoji intenzivní práci na definitivní prokreslení. Umět se povznést, umět vidět i ve všednosti zajímavost — to je typické pro člověka, umělecky založeného.«

Dále dovozuje Mahen, že zvláště na divadelních kursech se také obyčejně přeceňuje maska na účet jiných důležitějších poznámek (stereotypně se žádá »hodně praxe«, ale zapomíná se na řeč, pohyb, prokreslování charakterů a j.). »Vnější maska konečně ztratila už hodně na své působivosti.« Nezapomíná ani ochotníkům připomenout, že »herectví není žádná improvizace, nýbrž, jak to zdůrazňujeme do nekonečna, i s režii velmi vážná práce determinační«.

Znovu při této příležitosti zdůrazňuje Mahen kult umělecké dramatické řeči a poznamenává, že »jádrum všeho na jevišti je přece jenom hercův výkon, respektive jeho mluva«.

Vedle otázky režie na scéně uvádí Mahen také další požadavek, a to i kulturu pořádku na každém divadle. »Ideální povinností všech členů má býti zaručení umělecké kázně, což neznamena, že spolek má snad býti spolkem škarohlídů, naopak veselá energie je nejlepší zárukou pro stupňování uměleckého vývoje.«

Mahen tu zase uvádí, že ochotníci jsou velmi vážnými činiteli na poli umělecké výchovy, jsou také strážci určité divadelní tradice a že mají ve svých povinnostech jednu z nejdůležitějších: péči o umělecký dorost. A tu jsou dvě cesty veškeré lidovévýchovné práce. »Divadlo musí tu žít nějak na věky, poněvadž dovede v sobě shrnouti obdivuhodné sny i touhy celých národů a generací.«

A svoje filosoficky zdůvodněné základy divadla uzavírá myšlenkou, že mravní význam divadla je čím dále tím zřejmější. Jenom ovšem musíme v divadlo věřit a nedat se másti přechodnou krizi v umění vůbec.

»Dělejme každý, co umíme nejlepšího, a dobře bude při tom nám všem i umění, které milujeme!«

Čtème znovu, uvažujme a uskutečňujme všechny Mahenovy myšlenky!

4. *Tvůrčí poslání divadla* formuluje velmi hutně Jiří Mahen v Divadelním listě Národního divadla v Brně, číslo 7 (X. ročník) z 24. října 1934.

Zde nás znovu přesvědčuje, že divadlo doplňuje výchovu dospělých, je součástí národní kultury, zaručuje kus společenské výchovy, je kulturní povinností, znamená duchovní pohotovost; divadlo je nutná mimořádnost, kterou osvobozujeme genia národa i lidstva.

»V Rusku je divadlo v popředí veřejného a soukromého života. Divadlem se nejlépe projevuje zušlechťující vliv na člověka. Divadlo se zasloužilo a zaslужuje o stát.«

Dále Mahen připomíná: »Musíme jít za tvůrčím posláním divadla a věřit v ně. Školy a divadla se dnes dostaly nějak daleko od sebe. Kulturní vrstva v národě se musí silit, nemáme-li to v budoucnosti prohrát.«

A na účet osvětových pracovníků poznamenává přesvědčivě: »O nás, kteří přednášíme o důležitosti divadla, si často ledakdos myslí, že jsme fanfaroni. Jak je vidět, nejsme jimi, nýbrž pracujeme už celé desítky let na něčem, co stojí za práci. Jenom, že by široké vrstvy měly tomu věnovat trochu více pozornosti, než dosud. Indolencí se na světě nic nevzhraje. Ať žije tvůrčí posláním divadla,« končí věstecky Mahen.

*

*

Kolem domácích scén

Městské divadlo na Král. Vinohradech jubilant.

24. listopadu před 40 lety po prvé zpřístupněny jeho vznošené prostory. A monumentálně krásná budova, dílo vynikajícího českého architekta prof. Al. Čenského, skutečně šťastně umístěná na nejčelnějším prostranství kvetoucí pražské předměstské čtvrti v nejmohutnějším tehdy stavebním rozvoji stala se nejen její, ale celé Prahy ozdobou. Původním úmyslem místního zastupitelstva nebylo vybudování samostatného stánku bohyně Thalie, leč jen příslušná přístavba Národního domu tam, kde později vystaven městský biograf »Minuta«, jehož výtěžek předurčen finančnímu posílení divadla a jenž náletem v minulé světové válce vzal za své. Správa a vedení svěřeny Spojenému družstvu Národního divadla, ředitelem jmenován býv. ředitel Národního divadla Fr. Ad. Šubert, dramaturgem spis. Jar. Kamper a tajemníkem divadla a zástupcem ředitele spis. a dramatik Václ. Štech, který po brzkém odchodu Šubertově (r. 1908) stal se ředitelem (do r. 1913)! Ale ani jeho praktický smysl nezabránil hospodářským těžkostem divadla, které válkou r. 1914 se ještě zmnožily. Při tom však divadlo umělecky stoupalo a největších zásluh o ně si získal tehdejší tajemník a dramaturg divadla, průbojný dr. K. H. Hilar a v opeře Otakar Ostrčil. Stále neutěšená hospodářská situace divadla rozřešena r. 1919 odstraněním zpěvohry, která se ustavila v samostatné těleso a našla přístřeší v Pištěkově aréně, městským divadlem tehdy najaté. Po odchodu Hilarově do Národního divadla (od 1. I. 1921) povolán v čelo umělecké správy Jar. Kvapil, vynikající shakespearovský a molièrovský režisér a po něm r. 1928 jako šéfrežisér a posléz umělecký šéf dr. Jan Bor, úspěšný inscenátor dramatisací F. M. Dostojevského. Zřízení Komorního divadla v Hyberské ul. - II. r. 1929 způsobilo hospodárnější využití uměleckého tělesa a výrazné zlepšení hmotného stavu divadla. Druhá světová válka zle dolehla na toto divadlo. Mluvílo se o trvalé jeho proměně v další německou scénu pražskou a dlouhý čas bylo uzavřeno. Při náletu 14. II. 1945 bylo divadlo těžce zasaženo. Nová dnešní správa úspěšně zmáhá obtíže doby, zamožené dědictvím nedávné minulosti. A je oprávněná naděje, že její vývoj nebyl jimi nikterak zabráněn.

Rydv.

Shrnul jsem v tomto přehledu, pokud bylo možno, všechny dostupné a dosažitelné práce Mahena-divadelníka, abych jako jeho někdejší spolupracovník na tomto osvětovém úseku znovu upozornil na všechny základní studie a úvahy Mahenovy, roztroušené po našem odborném tisku, na které se u nás nejčastěji zapomíná.

Shrnul jsem je do tohoto celkem stručného přehledu a jeho vzácné myšlenky jsem nejčastěji reprodukoval jeho vlastními slovy, aby naši divadelní ochotníci a kulturní pracovníci se k nim se zájmem, s láskou a ve studijní snaze častěji vraceli než dosud a Mahenovy věčně živé myšlenky o divadle na svém divadle také v život uváděli.

Snad se najde do příštího roku, kdy budeme vděčně vzpomínati uměleckého celoživotního úsilí Mahenova na poli divadelně osvětovém, nakladatel, který vedle Mahenových dramatických prací vydá také jeho nezastaralé úvahy o úkolech divadla v práci osvětové, aby nám portrét Mahen-umělce, Mahena-spisovatele, Mahena-dramatika, Mahena-knihovníka byl znovu dokreslen, a to jako Mahena-divadelníka. To je naše povinnost a uvede-li přehled snaží se být k tomu opravdovou a dobře míněnou pobídkou. Jenom zase neodkládejme!

Osvětová cena — divadelnímu sdružení.

Na paměť osvobození Ostravy Rudou armádou udělilo město Ostrava několik cen jako uznání mimořádné kulturní práce na Ostravsku. Byly uděleny ceny: divadelní, výtvarnická, vědecká, žurnalistická a osvětová. První 4 ceny byly uděleny jednotlivým osobám, zasloužilým ve svých oborech. Cena osvětová byla však udělena celému kolektivu, což je jistě první případ v dějinách udělení podobných cen. Porota, rozhodující o udělení cen, přiznala osvětovou cenu městu Ostravy jednomyslně Div. sdruž. »Frant. Sokol-Tůma« z Ostravy za propagaci dobrotého ochotnického divadla a za umělecké provedení divadelních her. Sdružení, které je naším řádným členem, je naší divadelní obcí dostatečně známo. Hostovalo již dvakrát v Hronově, a to v roce 1945 hrou »Pasekáři« (společně s okrskem ÚMDOČ) a v roce 1946 hrou »Goralik«, které předvedli i v Komičce zpěvohře v Praze v rámci jubilea ÚMDOČ. Letos vypravilo Sdružení pro soutěž Jiráskova Hronova div. hru Karla Čapka »Věc Makropulos«, již předvedlo 3. 5. 1947 v zemské soutěži v Ostravě. V čele Sdružení stojí jako předseda spis. B. Čurda-Lipovský, jehož hra »Na majáku« je na repertoaru našich ochotnických scén, spolu s režiséry J. Bobrem, F. Arlethem a R. Valouchem, kteří po celou dobu okupace studovali se souborem věhradně české hry a předváděli je v celém širokém okolí Ostravska, ba zafíli dokonce k pohostinskému vystoupení do Čech a hráli v Hronově. České Třebové, Polici n. Met. Osvětová cena, která byla Sdružení udělena, záleží v krásně vypracované, v deskách svázané adrese, jakož i peněžní částce. Div. sdruž. je ochrankou kulturní práce MRO ve Lhotce na Hlučínsku, kam zajíždí často k pohostinským vystoupením a hraje i v mnohých válkou zničených slezských obcích bezplatně ve prospěch místních kulturních korporací. Div. sdruž. »F. Sokol-Tůma« si za svou činnost osvětové ceny města Ostravy jistě plně zaslужuje.

Divadelní zájezdy po venkově.

Ani nové uspořádání našeho divadelního podnikání, vylučující živnostenské zájmy soukromníků, nezabránilo doposud nešvaru, jakým jsou četné divadelní zájezdy na

venkov, pořádané majiteli krátkodobých, kabaretních koncesí. »Pražský komorní soubor«, který nedávno navštěvoval jižní Čechy s představením Kornejčukovy hry ve vlastní úpravě (!), je jen ukázkou prostředků, jakými jest využíváno neznalosti venkova, oslňovaného názvem, o jehož věcném odůvodnění lze mít vážné pochyby. A přece takových souborů nevalné úrovně vyjíždí z Prahy napořád dosti, aby zejména v pohraničí představovaly divadelní kulturu, jež vlastním jejím zájmem spíše škodí

než prospívá. Záleží na všech venkovských pracovnících kulturní a výchovné služby, aby svými zkušenostmi a znalostmi pomáhali bránit venkov před podobnými zájezdy a svým vlivem za pomoci naší samosprávy dosáhli plné ochrany venkova před zlástnými a umělecky bezcennými zájezdy. V případě pochyb destane se jim vždy spolehlivých informací buď v ÚMDOČ, nebo v Divadelním svazu (Praha-Smíchov, Plzeňská 17).

—s—

Ze zahraničních jevišť

Nejnovější hra J. B. Priestleye.

Poslední hra J. B. Priestleye »Linda« (The Linden Tree), jejíž premiéra se konala dne 15. srpna, má vážný ráz a pokládá se kritikou za nehlubší dílo, hrané nyní v Londýně. Je to hra z rodinného života, tedy typ, v němž Priestley obzvláště vyniká: zároveň předvádí mikrokosmos poválečné Britannie. Hlavou rodiny je profesor venkovské university a každý její člen představuje některou tendenci současné Anglie. Je to výzva k odvaze v těžkých dobách a projev důvěry v budoucnost. Hezce výkony jsou vynikající, což platí především o dvou nejvýznamnějších britských herecích, siru Lewisu Cassonovi a Dame Sibille Thorndike. Podle známého kritika listu »Daily Telegraph« hra říká jasně a hez obal, co je třeba v přítomné chvíli říci britskému národu a co se mnozí řečníci marně pokoušeli vyjádřit.

Nové hry v Londýně.

Dne 1. října provedena v Arts Theatre nová hra Rodneye Acklanda a Roberta G. Newtona. Jmenuje se »Kupid a Mars« (Cupid and Mars); je to veselohra, jejíž děj se odehrává v Londýně v posledním roce války. — Petr Ustinov napsal dvě nové hry: »Vysoký balkon« (High Balcony), kde se zabývá problémem příslušníků poražené rasy v cizí zemi po válce, a divadelní verzi švédského filmu »Šílenství« (Frenzy), jenž měl v Londýně mimořádný úspěch. V této hře bude hrát Ustinov sám úlohu sadistického učitele.

Britská dramatická liga.

Ochotnické hnutí je jedním z nejvíce prospívajících složek britského divadla. Ve všech částech země exis-

tuji tisíce ochotnických společností od malých klubů ve vzdálených vesnicích až do početných společností ve velkých provinčních městech, jejichž vystoupení se může měřit se společnostmi profesionálními. Celostátním střediskem této společnosti je Britská dramatická liga (British Drama League), jež je od svého založení r. 1919 uznávána za zdroj povzbuzení a pomoci všeho druhu pro členy ochotnického hnutí. Nejnovější událostí na tomto poli je vznik Sdružení dramatických rozhodčích, k němuž došlo na podnět Dramat. ligy. Na mnoha dramatických festivalech a soutěžích v zemi je stále větší potřeba rozhodčích, ke kterémužto účelu bylo založeno Sdružení. Je to autonomní sbor, jenž bude poskytovat kvalifikované rozhodčí a podporovat vysoká měřítka při rozhodování o hrách, čímž bude sloužit ochotnickému divadelnímu umění.

POZOR!

ÚSTŘEDNÍ MATICE DIVADELNÍHO OCHOTNICTVA ČESKÉHO v Praze a
firma »MO-KU«, Marie Mottlová, výroba film. a divadelních ličidel
PRAHA - SMÍCHOV, Vltavská ul. 28 (telefon 459-07)

USPOŘÁDÁ KONCEM LEDNA 1948

kurs divadelního ličení

Tohoto kursu, který povedou osvědčení odborníci, mohou se zdarma zúčastniti členové ochotnických spolků, organisovaných v Ú M D O Č, na průkaz spolkové legitimace.

Přesný den (neděle), místnost a hodina začátku budou uveřejněny v lednovém čísle ČESKÉHO LIDOVÉHO DIVADLA a ve ZPRÁVÁCH ÚMDOČ

Nemysleme vždycky — učiní-li něco, co nám na první pohled není příjemné — že jejich jednání vzniklo ze zlých úmyslů, aby nám ublížili, aby nás snížili. Dokažme chladně jejich čin rozebrat, uvážit a myslet na to, jak bychom si počínali na jejich místě. K tomu je ovšem také třeba zdravé autokritiky, vlastnosti opravdu vzácné, která staví člověka nad jeho okolí. Zdravý a silný člověk, bylo-li mu ublíženo, se brání — slabý naříká a nadává. Špatný podezírá — soudí podle sebe.

Charakter člověka nejlépe poznáte při soutěži. Projeví se v ní, je-li poctivý, autokritický a dovede-li snést — a jak dovede snést — porážku. Vítěství se snáší poměrně lehce, ač zkušenosti nám ukazují, že i v něm je nebezpečí pro člověka povahy málo pevné. Máme dosti případů z našeho ochotnického života, kterými bychom mohli ukázat, jak úspěch zabíjí — je však mnohem více případů, kterými bychom mohli ukázat, jak se změní člověk — třeba i dřívější přítel, který své přátelství stavěl při každé příležitosti na odív — když není posouzen tak, jak se domníval, že má být posouzen. Pojednou stojí před vámi člověk zcela cizí, člověk zcela jiných vlastností, než jste mu přikládali. Nezbyvá vám nic jiného, než se smířit se stávající skutečností, protože uražená ješitnost nikdy již nedovolí přiznati vám dobrý úmysl. Uražená ješitnost je kámen, o který se rozbilo mnoho nejkrásnějších lidských citů. Ješitnost se nedá léčit, je to vrozená organická vada lidského charakteru, která zaniká zánikem jejího majitele. Nepodaří se vám postiženému ani dokázat, že je směšný — ač celé jeho okolí se jeho nářku usmívá a často k svému pobavení jeho ješitnost bouří. Pamatuji se na případ jedné herečky, která mne pozvala na premiéru, v níž měla hlavní roli.

Sešli jsme se podle ujednání po představení v kavárně a ona stále zaváděla hovor na pole, jemuž jsem se unínil vyhnout, totiž na posudek jejího výkonu. Byla to herečka, které jsem si nesmírně vážil a která v určitých rolích podávala vynikající výkony. Bohužel hrála ráda takové role, které — jak říkáme — jí neležely. Právě takovou roli se hrála v shlédnutém představení a její výkon ani mne — a jak jsem kolem sebe slyšel hovořit — ani přítomné diváky nijak nenadchl. Společenskou povinností bylo, abych její výkon obdivoval, abych o něm hovořil — ale příliš jsem si jí vážil, než abych mohl taková slova a takový posudek vypustit z úst. Bylo by mi to šlo velmi snadno u toho, kdo je mi zcela lhostejný a na němž mi nijak nezáleží. Když stále naléhala, abych jí upřímně řekl, co soudím o jejím výkonu, prohlásil jsem, že byl uspokojivý, ale nikterak vynikající, protože herecká postava, kterou měla na jevišti vytvořit, neodpovídá jejímu povahovému založení a proto nemůže čistě vynít. Podívala se na mne udiveně a prohlásila: »Že mi takové role neleží? To slyším po prvé. Já ti přivedu zítra celý zástup diváků, kteří všichni jsou mnou nadšeni, kteří právě v těchto rolích mne obdivují.« Jistě by je byla přivedla. Vždyť společenský takt přímo zakazuje v takovém případě mluvit pravdu. A já bych ji byl také každému neřekl. Nemohl jsem však dopustit, aby ta, které jsem si vážil, každému svým výrokem a úsudkem dosvědčovala, že i já náležím k těm, kteří se jí smějí.

Povinností kritika a posudkáře je vychovávat. Výchova se děje tím způsobem, že kritik uvědomí hrajícího o chybách, jichž se dopouští, aby se jich příště vyvaroval. Tak — zbaveno chyb — vyrůstá dílo k dokonalosti. Kritik, který

IV. Orlické hry

V době okupace se usnesl Dobrovského okrsek pořádati každým rokem Orlické hry. Prvé se konaly v roce 1941 na oslavu 100. výročí hraní ochotnického divadla v Kyšperku. U kolébky tohoto jeviště stál F. L. Věk (Hek), který trávil své stáří v Kyšperku u provdané dcery pí Štolovské. Letos vzpomněla Dobruška i Kyšperk 100. výročí jeho smrti. Letošní Orlické hry byly čtvrté v řadě, protože v posledních letech války nebylo je možno pořádati. Protože se žádný jiný spolek, sdružený v Dobrovského okrsku, dosud neodvážil vzít na sebe toto břímě, konaly se všechny ročníky těchto her tam, kde vznikly, t. j. v Kyšperku. V r. 1941 se účastnil jejich zahájení i starosta ÚMDOČ Julius Mitlöchner. Letos trvaly od 6. července do 10. srpna. Zahájila je ochotn. jedn. »Kolár« z Kyšperka Kvapilovými »Oblaky«. Před

zdvižením opony promluvil o smyslu her okrsk. jednatel prof. Jos. Vych z Kostelce n. Orl. Po prvním jednání odevzdal okrsk. rež. Frant. Sedláček příteli J. Novotnému, vynikajícímu ochotnickému herci, který jest na ochotnickém jevišti činný již přes padesát let, diplom čestného členství okrsku Dobrovského. Jubilant hrál v Oblacích faráře. Kyšperský »Kolár« sehrál na Orlických hrách ještě Kle nové hru »Soudec, nikoliv mstitel« a to v neděli dne 3. srpna. Kromě domácího spolku hostovaly v Kyšperku ochotn. jedn. »Vicena« z Ústí nad Orlicí s Kožíkovým »Přítelem«, »Tyl« z Chlen se Svobodovým »Posledním mužem« a »Klicpera« z Kostelce nad Orl. s »Růžovými dopisy« od Z. Petrovičové-Neffové. Závěr Orlických her tvořilo jako vždycky představení okrskového souboru, pro které byla vybrána Štechova školská komedie »Habada a Jordán«. Hru nastudoval s ochotníky z Kostelce n. Orl., Chlen.

Týniště, Doudleb, Rychnova n. Kn. a Kyšperka okrsk. rež. Fr. Sedláček. Výpravu měl mpředs. okrsku J. Pecka z Kyšperka. V den tohoto představení, t. j. 10. srpna se konala v divadelní dvoraně v Kyšperku slavnostní členská schůze ochotn. jedn. »Kolár«, na níž bylo vzpomenu 50. výročí založení spolku. Po zahájení předsedou J. Peckou pozdravil jubilující spolek předseda okrsku Jos. Lanta, který také odevzdal stříbrné odznaky pěti zasloužilým členům jednoty. Přehledné dějiny spolku podal mpředs. »Kolára« Skála. Pozdravy přednesli p. Merta za MNV, p. Mikyska za sbor dobrovolných hasičů, ing. Karel Hübnér za spolek div. ochotn. v Zamberku atd. Pozdravné připsy zaslaly »Tyl« a »Klicpera« z Kostelce n. Orl. a »Vicena« z Ústí n. Orl. Státní hymnou byla tato slavnostní schůze skončena. — Kyšperský »Kolár« a Dobrovského okrsek ÚMDOČ znovu ukázaly, že vzájemná důvěra a pomoc přinášejí užitek lidu a státu. J. L.

jen a jen chválí, je vždycky podezřelý: Buď posuzovanému dílu nerozumí, nebo má silně vyvinutý takt, který mu nedovolí, aby řekl hráčimu něco nepříjemného, nebo si nechce nikoho rozhněvat. Je pochopitelné, že takový kritik je u všech hráčích oblíben — ale je také jejich zhubou, což sami poznají na sobě za nějaký čas. Nejsouce upozornění na vady svého tvoření, vyrůstají v nich, aby se později vůbec nemohli s nimi rozloučit.

Vážíme-li si někoho upřímně, máme jen jedinou snahu, aby byl nejlepší, abychom mu — je-li to v našich silách — pomohli zdárně se vyvíjet v čisté a krásné tvůrčí práci, která by mu přinesla upřímné a opravdové uznání všech, kteří jeho tvůrčí práci sledují. Je to jako s učitelem. Našemu národu bychom jen přáli hodně svědomitých a pilných učitelů, kteří by svým žákům toho nejmenšího neslevovali, učili je znát povinnost a také vyžadovali, aby byla plněna. Tím bychom se k vysněnému blahobytu přiblížili opravdu nejrychleji.

Ale vraťme se k soutěži: Je jistě každému jasno, že soutěžící nemůže být zároveň rozhodčím. A přece se v našich soutěžích vyskytují jedinci, kteří jsou ihned ochotni zastávat obě činnosti: Soutěžit a v soutěži rozhodovat. Každý z nás si dovede dobře představit, jak by to dopadalo, kdyby soudce byl zároveň přímým účastníkem vedeného sporu. Abychom se vyhnuli důsledkům toho, rozhodli jsme, že posudkář divadelního představení nesmí být členem souboru, který právě soutěží. Člen divadelního souboru nemůže bez ovlivnění posuzovat výkon svého souboru a srovnávat jej s výkonem soupeře. Snižováním síly soupeře snižujeme sílu vlastní. Je to trapný případ, který se také tu a tam v soutěži vyskytuje.

Po skončeném sportovním závodě je to zpravidla poražený, který vítězi první blahopřeje. Je v tom krásný výchovný prvek, vidíme to na všech sportovních hřištích. Jen tu a tam se vyskytne výjimka, že poražený soupeř ztrácí porážkou nervy a přičetnost. Jeho chování však bývá ihned na místě shromážděnými diváky odsouzeno po zásluze. Footballový soudce je chráněn před neodpovědnými hráči svým ústředím. Kdysi jsem se snažil také v řadách kulturních pracovníků zavést cosi podobného z činnosti sportovní. Zatím se to neujalo. Představte si, jak by to bylo krásné, kdyby po skončené soutěži první, kteří by vítězům soutěže blahopřáli, byli jejich poslední soupeři. Uvědomujete si ono krásné lidství, které by z tohoto činu prýštilo? Myslíte, že jsme ho schopni, nebo jsme dosud k němu nedorostli? Jsme niterně tak silní, že bychom mohli v sobě potlačit

Spolek div. ochotn. v Havlíčkově Brodě.
Ant. Cikhart v roli krále Tetauerova »Zpovědníka«.
(Ukázka vyobr. z Talíkovy knihy »Ve službách Thalie« II.)

vsechnu trpkost z porážky a místo ní nastolit radost, že zvítězil silný, jeden z nás, který dovede víc než my? Známe-li svou hodnotu a dovedeme-li autokriticky ocenit úroveň svého souboru, neměli bychom se radovat, že úroveň ochotnického divadlnictví českého je vyšší, než úroveň naše? Nebylo by směšné, kdybychom proto, abychom byli prvními, si přáli, aby úroveň českého ochotnického divadlnictví klesla pod naši úroveň?

Snad mi někdo namítne: Žádat takové vlastnosti znamená chtít, aby lidé byli andělé.

Razíme nyní heslo: Učiniti všechno, aby náš národ byl šťastný a spokojený. Nestane se to teprve tehdy, až se — pokud to bude možno — všichni přiblížíme svými skutky k andělům? Budeme čekat, až někdo začne? Nemohli bychom začít každý sám u sebe?

Tak jsme se dostali k účelu každé soutěže, k účelu, o němž se skoro nikdy nemluví: Výchova! Pro národ není důležité, kdo vyhrál první a kdo poslední cenu. Mnohem důležitější je, jaký

VŠEM OCHOTNICKÝM SPOLKŮM!

ZVUKOVÉ EFEKTY na deskách
přesně podle Vašeho přání.

Podrobné informace Vám rádi nezávazně podáme. Napište nám na adresu

ARstudio

PRAHA II, Lucerna

pokrok ve výchově přinesla širokým vrstvám lidovým pořádaná soutěž. ÚMDOČ musí dbát především tohoto hlediska, neboť jejím hlavním účelem je sloužit českému národu, českému lidu a přispívat celým svým konáním k rozvoji a krásnému vývoji jeho budoucnosti.

A na konec se musíme zmínit o těch, kteří pokládají svou porážku v soutěži za smrtelný úraz. Dostali jsme také dopis: »Nevyhrájeme-li soutěž, bude to znamenat konec naší ochotnické činnosti. Nezískáme pak nikoho, kdo by se chtěl u nás věnovat divadelní činnosti, ztratíme sympatie a podporu MNV a staneme se v celém našem kraji nemožnými.« Nůž na krku! Bud', anebo! Bohužel nezvítězili. Nevím, co je s nimi. Psali-li pravdu o MNV, pak bych litoval kraj, který si zvolil takové zástupce: Budeme vás podporovat, prokážete-li, že jste nejlepší! Nebylo by snad vhodnější: Budeme vás podporovat podle toho, jaký užitek svou činností přinesete našemu občanstvu? Účelem soutěže je, poznat úroveň cizí a vlastní a z tohoto poznání čerpat zkušenost pro další zdárný vývoj vlastního souboru.

Cituji z jiného dopisu: »Vážení přátelé, dovolte nám, abychom i my na nějaký čas zirátili důvěru ve věcnost soutěžního bodování a důvěru v organizační spolehlivost okrsku, kraje i ÚMDOČ a abychom si od toho všeho odpočinuli. V nejbližší době nemíníme věcnost soutěžního bodování a spolehlivost řádů a organizace ani zkoušet a nezúčastníme se žádných soutěží.«

Rozebírejte slovo za slovem: Proteče kraj pevně trval na soutěžních směrnicích a neuznal odchylku od těchto směrnic a protože pevně chránil ustanovení, přijatá všemi a tedy také protestujícími, proto ztrácejí pisatelé důvěru ve věcnost soutěžního bodování. Naopak, nabyli by této důvěry, kdyby byl kraj připustil v jejich případě

výjimku! Hle, kam zabíhá logika! Dále byla ztracena důvěra v organizační spolehlivost okrsku, kraje a ÚMDOČ. Proč okrsku? V jejich případě neměl okrsek moci rozhodující a také jí nevykonával. Bylo to rozhodnutí kraje, které ÚMDOČ, právě z organizačních důvodů, musila podle soutěžních směrnic vzít na vědomí. Celé jednání — pokud známo — se dalo svědomitě a poctivě, aby byly zachovány směrnice a řády, valným shromážděním ÚMDOČ stanovené. Protestujícímu spolku se vyšlo všemožně vstříc a dnes si jen onu pečlivost můžeme pochvalovat. ÚMDOČ ztrácí důvěru patrně proto, že nevyslovila, v případě protestujících, nedůvěru v jednání kraje. My však, zástupci ÚMDOČ, jsme přesvědčeni, že zástupci okrsků povolali do krajů činovníky, schopné vykonávat řádně své funkce. Proto ÚMDOČ nemůže jinak, než těmto činovníkům věřit a chválit je za to, že neochvějně zachovávají všechna nařízení a směrnice k prospěchu organizační síly ÚMDOČ. Paradoxní je ovšem nedůvěra k okrsku, v němž zástupci protestujícího spolku zasedají. Ano, často v soutěži dochází k tomu, že jeden nevěří druhému, ba dokonce ani sám sobě. Je schopen prohlásit sám sebe za neschopného! A na konec vyhrůžka: »Nezúčastníme se žádných soutěží!« Neposlechneme ÚMDOČ! Ptáme se: Uvážili pisatelé citovaných vět jejich obsah? Či snad trpkost z neúspěchu jim nedovolila logicky uvažovat?!

Z uvedených příkladů vidíme, že naše soutěž prodělává svá dětská léta a že uplyne ještě hodně vody, než dospěje žádoucí úrovně. Bude to tím dříve, čím vyspělejší budou posudkáři a čím autokritičtější budou členové soutěžících souborů. Bude to tím dříve, čím pevněji budou stát všechny složky ÚMDOČ na zachovávání směrnic ÚMDOČ, aby všem soutěžícím souborům bylo měřeno stejně spravedlivě, nestranně a odpovědně.

Josef Valihrač: Pod novým názvem

Jednota div. ochotn. lesedních v Olomouci, pojmenovaná v r. 1945 na počest svého dlouholetého předsedy a režiséra »Volánkovou«, zahájila svoji popřevratovou činnost letos v dubnu sehráním dram. žertu A. Jiráka »Kolébka«.

Za německé okupace prožila mnoho těžkých okamžiků, které však, díky obezřetnému vedení, neohrožily její letošní 75letou životnost.

Přes mnohé překážky, které byly Jednotě postaveny v cestu, podařilo se jí po zabránění čl. území a během války uvést na scénu celkem 12 představení. V r. 1939 to bylo Štechovo »Třetí zvonění«, v r. 1940

Svolodův »Poslední muž«, Štechův »David a Goliáš« a M. Balcarové »Olympijský vítěz«. V r. 1941 opakována táž hra v Olomouci pro firmu ASO a pro firmu Zejda v Přerově. Dalším představením Jednoty v tomto roce byla ještě hist. hra K. F. Minaříka »Anežka Přemyslovna«. Skochovou vesel. »Penešopa vyšívala...« oslavena v listopadu 1942 70letá působnost. Při této hře vystoupil po hostinsky člen činohry měst. divadla v Olomouci Jos. Toman. Šamanův »Slunečný den«, sehraný na jevišti Národního domu v Olomouci v květnu 1943, byl posledním divadelním podnikem, který mohla Jednota

v době okupace uskutečnit, jelikož jeviště postoupila Němci vyhoštěnému stálému českému divadlu v Olomouci. V dalších letech, díky, že jen do května 1945, kdy válka skončila, udržovala Jednota svoji činnost před úřady jen svoláváním výborových a valných schůzí.

Za půl roku po vyhlášení porážky Německa se vedení Jednoty usneslo — po prvé bez svého předsedy, řed. Václ. Volánka — pokračovat v další činnosti. V té době došel také návrh divadelního kolektivu »Studio« v Olomouci na sloučení s Jednotou, k němuž došlo teprve letos v té formě, že se většina členů tohoto spolku přihlásila za členy Jednoty.

NA OVOCNÉM TRHU ČÍS. 17 • TELEFON ČÍS. 374-74

najdete ZNÁMOU PŮJČOVNU KOSTYMŮ **Aži Huňkové,**

která doporučuje svá oddělení kostymů pro divadla, karnevaly, plesy a dětské pohádky. Upozorňujeme, že i svatební obleky pro nevěsty a družičky půjčujeme k úplné spokojenosti P. T. zákazníků.

V programu, který si výbor vytkl hned při první popřevratové pracovní schůzi, bylo pamatováno zejména na úpravu zastaralých spolkových stanov podle požadavků nové doby. Změnu stanov, na této zásadě vypracovanou a valnou schůzí schválenou, potvrdil zemský národní výbor v Brně dne 25. listopadu 1946, č. j. 22-I-15/1946.

Před velmi těžkým úkolem postavila Jednotu okolnost, vyplývající ze změny vlastnictví Národního domu v Olomouci. To způsobilo, že Jednota, nemajíc vlastnictví jeviště v dřívějších letech zaknihováno, octl se dočasně bez svého stánku. Na přímluvu řed. Jana Blatného, nynějšího předsedy Jednoty, u vlivných činitelů byla však tato záležitost vyřízena ve prospěch Jednoty. Stejně tomu bylo

i ve věci divadelního fondu, jehož bezplatné zapůjčení pro 6 podniků ročně bylo Jednotě ředitelstvím měst. divadla v Olomouci již psemně potvrzeno. Stejný dík, jako řed. J. Blatnému za tuto prokázanou službu Jednotě, náleží i řed. Dr. B. Vybíralovi za umístění knihovny, darované řed. Václ. Volánkem, v univerzitní knihovně, Dr. Jar. Čičátkovi za obětavou práci ve funkci spol. dramaturga a tov. Jos. Anderovi za bezplatné zapůjčení místnosti pro nacvičování divadel v zimních měsících.

Zamyšlený a provedený nábor zájemců o ochotnické divadlo posílil řadu 38 členů Jednoty do té míry, že může být uvažováno o nacvičování i tří výpravných her najednou, aniž by jedna hra méně hodnotným ob-

sazením rolí utrpěla. Za zakládajícího člena se v poslední době přihlásila pojišť. banka »Slavia«, pí. Anna Volánková, choť ředitele banky a pí. Liběna Odstrčilová - Schmoranzová, člen činohry Národního divadla v Praze v. v.

Takto posílená a na další osvětovou práci připravená Jednota, těžce nesoucí ztrátu svých bývalých činných členů: Dr. M. Hrubana, A. Jaroše, Dr. E. Šrota, J. Nápravníka, M. Valouchové, A. Pinky, »matky olomouckých ochotníků« A. Machové, kteří odešli během války a v poslední době na věčnost, jest pevně odhodlána nadále pracovat na poli dram. tvorby s nadšeným zánícením, které ji jistě povznesou do té výše, že její výsledky budou veřejností chápány a hodnoceny.

VII. KLICPERŮV CHLUMEC (Dokonč.)

V dalším večeru, který se pokazil deštěm, vystoupila sedmdesátiletá Městská filharmonie z České Skalice pod taktovkou K. Tomička. I tento ochotnický soubor prokázal, co všechno lze při velké lásce k umění a vlasti vykonat. To byl zázrak! Hrál se Smetanův »Tábor«, »Blaník«, předehra k »Libuši«, z Dvořáka dva »Slovanské tance«, Fibichův »V podvečer« a pak Smetanovy Valčíky, Polky, jakož i Kovařovicova »Haviřská polka«. MSO uvedl i dvě skladby svého ochotnického skladatele R. Matyše, které slouží ke cti tvůrce i interpretů. Rada MNV z Č. Skalice doprovodila svůj soubor do Chlumce u vědomí, jakou propagaci toto ochotnické těleso nezištně pro město koná.

V dalším dnu zavlál nad městem červený rak v bílém poli — prapor rakovnického souboru »Tyl«. V režii Slávy Čóna uvedli Dvořákovu »Novou Orestiiu« v pohádkově efektní scéně arch. J. Vopršála. Soubor skvěle soudržnosti, plný elánu, ukázal se jako vážný konkurent mělnických. Obecenstvo vyslechlo se soustředěnou pozorností novotnickou tragedii.

Tylovo divadlo z Hořic mělo příštího dne velmi těžkou posici, neboť přijelo s Hochwaeldrovou hrou »Uprchlík«, v níž herecké terceto musí udržet zájem posluchačstva po celý večer. Hra je ovšem velmi rozvláčná, ale hoříčtí se vynasnažili, aby vyšli v soutěži se cti. V. Vojtěchová byla z herecké trojice nejlepší.

Jako tažní ptáci přiletěli po páté Hálkovi z Nymburka. Byli to však většinou noví, nám neznámí členové, ale hodní jména Hálkova. Hrál v režii Tuzarově Pagnolův »Malajský šíp«. Vyrovnaný soubor se skvělým Dvořákem v Mariovi a Césarem v podání Tuzarově, Kvízovým Panísem (ostatně všichni by zasloužili jmenovat), z dam s Kubáčkovou a Sibrťovou jako Fanny a Honorina slíbil, že přijedou na další Klicperův Chlumeč, jehož pohár musí dobýt.

Vítězem VII. Klicperova Chlumce byl Symposion z Trčebovic p. O. Není divu, že jeho vystoupení přilákalo přes tisíc návštěvníků. Uvedli Vojnovičovu hru »Smrt matky Jugovičů« v citlivé režii známého divadelního nadšence dra St. Simona. Obdiv zasluží tak malé městečko, které dovede přitáhnout k plodné práci sedmdesátiletý soubor. Výkon A. Simonové v roli matky Jugovičů byl jedinečný, sice pathetický, ale tolik pravdivě symbolický, že zasloužil, aby byl vyznamenán jako nejlepší v celé řadě představení.

Na konec přijel Čapkův »Loupežník« z Pardubic. Přijel a pohár neuloupil, ale poctivě získal. Mladí z Lidové scény vykresali figurky, které neměly vady, a přesvědčili, že není malých rolí, jen malí a špatní herci. Musíme přiznat největší klad a chválu režii za to, co vše vymyslela pro malé figurky. Nepilova scéna byla krásná a využila nejlépe prostředí. Se souborem přijeli zástupci MNV a předseda ONV v Pardubicích, kteří se hrdě hlásili do ochotnických řad. Štěstí pro ochotnictvo pardubské, má-li tolik pochopení se strany lidové samosprávy. Předseda ONV pravil, že ochotnická práce je nejkrásnější práce pro národ, neboť vychovává lid k ideálům a sdružuje ho ke prospěchu státu. Lidové divadlo ochotnické je mohutnou zbraní budoucna. Prolistujeme-li program VII. Klicperova Chlumce, vidíme, jaké hodnotné hry ochotnictvo uvádí. A stoupající návštěvy nic nemluví o divadelní krizi. Či je to malý čin, když přimějete osm dní po sobě skoro tisíc diváků zaposlouchat se do Klicpery, Faltise atd.

Chlumečtí pořadatelé prokázali jasně, že obecenstvo, záměrně vychovávané, zůstává divadlu věrno i v těchto dobách a bylo-li slyšet z úst inteligence nebo uvědomělého dělnictva: To si raději utáhnu opasek, než bych jedno představení vynechal, pak, vy, za divadlo odpovědní, já sejte, neboť to je úspěch největší! O. E. Lesk.

Divadelní
nakladatelství
a knihkupectví

MARIE ŠVEJDOVÉ, dříve F. ŠVEJDY,
Ú. Psp. 34863 PRAHA I, CELETNÁ 25 Tel. 646 72

Opatří a dodá ochotně každou knihu pro divadlo nebo o divadle, která je na knihkupeckém trhu. Sloužíme ochotnictvu ochotně, přesně, pohotově.

Divadelní dekoraci a stojky dodá

JOSEF MIKOVEC, divadelní odborník
PRAHA XIX, SEDLEC 72

Karel Aubrecht

parní pekařství

MOST-SOUŠ, Tylova č. 15

Telefon 2918

Náš žalov.

22. října zemřel Otto Findejs, čestný předseda Šmahova okrsku v Táboře. Jeho zakladatel, dlouholetý předseda a vynikající organizátor ochotnického divadelnictví, svými bohatými zkušenostmi, obětavostí a zejména láskou k divadlu se trvale zapsal do věčné paměti. Pohřeb vypraven byl z budovy městského divadla tábořského do pražského strašnického krematoria.

Kolem Českolipského festivalu.

Jsme v Jiráskově divadle v České Lípě. Opona padá, poslední akordy znělky a první festival severočeských ochotníků skončil. Obecenstvo odchází. A je to právě ono, v němž zanechal nejkrásnější vzpomínky. A je to pak hrstka neúnavných pracovníků se skromným Karlem Myšákem a nezmarem Suchomelem v čele, jimž náleží náš dík. Vždyť tento podnik, přímo vydupaný v kulturně dosud chudém severočeském pohraničí se stal příslibem, vzbuzujícím nejlepší naděje. Ovšem, neobešlo se bez replik a hořkostí, odůvodněných i neodůvodněných, ale to již u divadla bylo a bude. Jenom je třeba, aby těch odůvodněných bylo v příštích festivalech pokud možno nejméně. Ze sedmi účastníků festivalu umístil se výrokem jury, který vyzněl v souhlase kritiky i obcenstva, na prvním místě sluknovský Severan, který do festivalu přišel již jako vítěz soutěže okrskové. Byli to Drdovi až do dřené prostí lidé v hornické hře: Jakož i my odpouštíme —, kteří zvítězili a naznačili tak cesty novému, nepochybnému a hluboce lidskému lidovému divadlu. Dalšího všeobecného ohlasu dosáhl liberecký Durych ve hře Quayana od Olgy Scheinpflugové a Vojan z Hrádku n./N. v Bohatém chudáku od J. Verner. Liberečtí předvedli herecky vyrovnaný výkon, což se konečně očekávalo od nejsilnějšího souboru kraje, vítěze svého okrsku, vyrůstajícího pod vlivem »kamenného« divadla a při malém obsazení hry. Kritika hry samé spadá ovšem do oblasti jiné. Hrádecký Vojan ve hře Bohatý chudák dovedl mnoho vytežit z Vernerovy dramatické struny, která silně rozezvucí, ale i přikrývá. Slovan z Mimone velmi dobře zapadl do rámce festivalu perfektním předvedením Karvašova Meteorn. Byl zde však dojem, že hra sama nebyla šťastně volena a režijní i scénické provedení nezdálo se býti zcela původním. Velmi sympaticky se projevil soubor mladých z Boru u Č. L. ve Vrchlického Soudu lásky. Již proto, že to byl jediný soubor, který přinesl do festivalu verš a zdra-

vě mládí, bez jehož podchycení není myslitelný zdárný vývoj ochotnického divadla. V závěrečných dvou představeních se uvedl Tyl z Jablonného výbornou Křpatovou komedií Hvězdy nad hradem a Tyl ze Cvikova Gogolovou Ženitbou. Běrou-li se v úvahu potíže, s jakými musí mnohdy a mnohde ochotnický divadelník zápasit, zvláště zde v pohraničí, kde se tradice divadelní teprve tvoří — nelze přejít fakt, že ochotnické divadlo musí se především opírat o základy divadelního řemesla a tuto poučku si jistě oba jmenovci a sousedé, kteří uzavírali letošní festival, z něho odvezou. Tato úvaha nechce být ani kritikou ani polemikou, nýbrž se snaží zachytit ve zkratce průběh prvního festivalu severočeských ochotníků v České Lípě. Jaroslav Kout.

Z jednot.

Och. sp. »Klicpera« v Jihlavě, jeden z nejstarších spolků, který již v dobách před první světovou válkou plnil se zdarem své poslání, vstupuje do 60. roku svého trvání. Vzpomněl toho na své řádné valné schůzi, která se konala 8. VI. 1947 v besedním domě v Jihlavě za přítomnosti četných hostů a zástupců tiskové i osvětové služby. Vzpomenuto bylo zejména obětavé činnosti některých členů za okupace, z nichž mnozí byli žalářováni a dokonce i umučeni. Byl to zejména př. Kondrys, který svým hrdým postojem zachránil velmi mnoho dalších členů před smrtí, která jemu byla určena. Za okupace rozdál spolek ze svého jmění na 160.000.— Kčs na podporách příslušníků rodin žalářovaných. Rovněž i jeho činnost divadelní zasluhuje zmínky. 80 her téměř výlučně domácího repertoaru je toho dokladem. Za okupace bylo jmění spolku zabaveno a po revoluci buduje spolek novou činnost obětavostí svých členů, kteří poskytují i finanční zálohy. V r. 1946 se hráno bylo celkem 7 her v 32 předst., podle svědectví tisku velmi úspěšně. V některých hostovali i členové Nár. divadla v Praze a Brně. Činovníci spolku i jeho členstvo je si vědomo významu ochotnického divadla zejména v krajích nově osídlovaných, a to je zárukou, že jubilejní rok přinese jistě další úspěchy. (Ex.) —

Ochotnicko-divadelní spolek »Městské divadlo Zdobničan« ve Vamberku, který v loňské soutěži se umístil na 4. místě v Dobrovského okrsku a náležel ke spolkům s nejčilejší činností, snaží se své postavení nejen udržeti, ale ještě zlepšit.

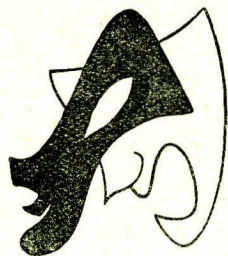
V letošní sezóně sehrálo »Městské divadlo Zdobničan« ve Vamberku po zahajovacím představení — Hašlerova pásma, ve kterém bylo vzpomenu našeho velkého písničkáře-dramatika romantickou komedií D. C. Faltise »Piráti«, kteráto hra byla již bodována okrskovou porotou do soutěže. V rámci květnových oslav sehrál spolek hru M. Maeterlincka »Starosta Stilmondský« v neděli dne 4. května a 6. července letní sezóna zakončena hrou Aloise Jiráska »Vojnarka«. Mladí členové »Městského divadla Zdobničan« pilně pracují, na podzim byla připravována do Vamberka Divadelní škola I. stupně, četné kulturní podniky v městě se neobejdou bez členů ochotnického spolku. — Div. odb. »Tyl« míst. skup. Svazu brannosti ve Vrátkově spolu s místní školní mládeží sehrál »Pohádku z lesního království« od Fr. Baleje. Čistý výnos v částce 905.— Kčs odevzdán Masarykově lize proti tuberkulóze, odb. v Českém Brodě. — Div. sp. ochotn. »Vojan« v Bosni uskutečnil v rámci dvouletého plánu div. předst. hry Al. Jiráska »Lucerna« v přírodě pod hradem Valečovem při večerním osvětlení. Je to menší spolek, má 20 členů činných a 25 přísp., ale přes veškeré potíže i stranicí se mu podařilo stmeliti vše v celek a dosáti toho, aby hra byla podána co nejlépe. — Čten.-och. bes. v Újezdě, p. Cerhovicе poslala pozdrav valnému shromáždění Matice a píše: »Jsme přesvědčeni, že zajisté valná hromada přinese Vám další chuť k práci a že členstvo vyvine pro rok 1947 největší činnost.«

Spdo. »Tyl« v Horní Braně hrál dětem.

Jednoho nedělního odpoledne rozléhal se naší sokolovnou smích a křik tří set dětí z Horní Braně i celého okolí. Nejmladší členové »Tyla« zabývali pod vedením mladého režiséra Václ. Kmínka divadelní činnost. Svou uměleckou zdatnost vyzkoušeli na M. Holkové »Popelce«. Dobrým obsazením, propracovanou hrou a vhodně volenou scénou zaujali brzo mladé vděčné posluchače. Mohutný potlesk a zájem dětí byl novým herecům mocnou vzpruhou a pobídkou do další práce. M.

Abecední seznam div. her právě vydalo Div. nakl. a knihkup. Ot. Růžický Praha II, Karlovo náměstí 30. Zašle jej na požádání zdarma. Zároveň upozorňuje na nová vydání her: Fr. Ad. Šubert »Jan Vráva« (36.— Kčs), Jos. Štolba »Závět« (30.— Kčs) a »Na letním byt« (33.— Kčs).

»ČESKÉ LIDOVÉ DIVADLO.« Za redakci odpovídá Jakub Rydvan (inž. V. Sommer), Praha II, Pštrossova 22. Redakční kruh: Anděla Božková, Dr. Mira Čermáková, J. V. Gsöllhofer, Jos. Hudeček, V. Kasal, Otto Minářík. — Vychází desetkrát ročně, vždy 15. každého měsíce (kromě letních měsíců). Vydav. a nakl. je Ústřední Matice divadelního ochotnictva českého v Praze II, Spálená 11 (telefon 352-91), kde je též administrace. Jednotlivá čísla 5.— Kčs, celoroční předplatné 50.— Kčs i s pošt. — Novinová sazba povolena řed. pošt. čís. I-A-7-2372-OB, 23. ledna 1947. Dohlédací úřad pošt. Praha 25. Tiskne Československý Kompas, Praha-Smíchov, Plzeňská 66. — Nevyžádané rukopisy redakce nevrací, nebyla-li připojena oznámkovaná obálka. Otištěné se honoruje. Přetisky jen s udáním pramene. — Reklamace nedošlého čísla se vyřizují jen do 14 dní po vydání čísla následujícího. — V komisi Div. knihkup. a naklad. Ot. Růžický, Praha II, Karlovo nám. 30.

Půjčovna divadelních a maškarních obleků a národních krojů
M A R I E T V R D K O V Á
PRAHA XI • GRÉGROVA 16 • TELEFON 519-26

RAZÍTKA

pro ochotnické spolky
se znakem Ú. M. D. O. Č.

Vám zhotoví firma:

KUBIAS

PRAHA II, SPÁLENÁ ULICE 30

Telefon čís. 251-15, 315-71

FRANKLOVA divadelní ličidla

PRAHA II, LAZARSKÁ 5

Závod staré divadelní tradice - Tel. 274-40, 550-72

JAN WERNER

odborný závod hudebníky

PRAHA XII, VINOHRADSKÉ NÁM. 3

Telefon číslo 291-83

EDAKUP

výroba

sodové

vody,

limonád

A STÁČÍRNA PIVA

MOST-SOUŠ

TELEFON 2719

Ochotníky vzorně obslouží

JIŘÍ SEDLÁČEK,

půjčovna divadelních a maškarních kostýmů

PRAHA II, VODIČKOVA 5

TELEFON 294-96.

DIVADELNÍ

*dekorace, reflektory,
tlumiče světla*

Vám dodá

PEPA MÁCA

ÚJEZD U SOKOLNIC

POZOR! OCHOTNÍCI – ŽIVNOSTNÍCI!

*Inserujte v „Českém lidovém divadle“,
jest to výhodné a podpoříte i svůj časopis!*

Informace: Insertní oddělení ČLD, Praha II, Spálená 11, telefon 352-91.

je jedna z nejzajímavějších knih dneška a bude znamenitým dárkem pro ty, kdo milují humor a Jaroslava Haška. 220 stran, brož. Kčs 60.-.

U knihkupců nebo přímo v nakladatelství

E. BEAUFORT, Praha II, Jungmannova 15

J E V I Š T Ě

půl století zařizuje fa

FRANT. FERT.

veř. obch. spol.

BRNO - HUSOVICE

Telefon 125-06

Založeno 1894

Vynikající memoárová díla Vilímkova nakladatelství

KNIHY PRO MILOVNÍKY DRAMATICKÉHO UMĚNÍ

KAREL ENGELMÜLLER : Z LETOPISŮ ČESKÉHO DIVADELNICTVÍ. Kniha první: Úvahy, dojmy a vzpomínky. 108 ilustrací na zvláštních přílohách. Obálka Vl. Koukla. Cena brož. 160.— Kčs, váz. 190.— Kčs.

KAREL ENGELMÜLLER : O SLÁVĚ HERECKÉ. Z letopisů českého divadelnictví. 128 ilustrací na zvláštních přílohách. Obálka Maria Strettiho. Cena brož. 50.— Kčs, váz. 180.— Kčs. Nestor české divadelní kritiky Karel Engelmüller je povoláním a zasvěceným vykládačem o životě a díle významných herců Národního divadla za několik desetiletí.

MIROSLAV RUTTE : O UMĚNÍ HERECKÉM. Význačný představitel naší divadelní kritiky shrnul v této knize dlouholeté poznatky uměleckého vývoje vůdčích zjevů českého herectví a podává v nich odpověď na všechny otázky, související s hereckou tvorbou divadelní, filmovou a rozhlasovou. Obálka B. S. Urbana. Cena brož. 180.— Kčs.

LADISLAV NOVÁK : STARÁ GARDÁ NÁRODNÍHO DIVADLA. III. vydání. 112 dokumentárních snímků. Obálka Al. Morávka. Cena brož. 180.— Kčs. Dokumentární kniha, v níž autor vzpomíná herecké generace, která budovala slavnou tradici Národního divadla a výstižně kreslí portréty jejich účastníků.

U VŠECH KNIHKUPCŮ

JOS. R. VILÍMEK, PRAHA II, SPÁLENÁ 15

FILIÁLKA V BRATISLAVĚ, PALACKÉHO 2

ČESKÉ

LIDOVÉ

DIVADLO

ČASOPIS ÚSTŘEDNÍ MATICE DIVADELNÍHO OCHOTNICTVA ČESKÉHO

ROČNÍK XXVII. (1947)

S redakčním kruhem

**(Anděla Bočková, Dr. Míra Čermáková, Jiří V. Gsöllhofer, Josef Hudeček, Václav Kasal,
Otto Minářík)**

řídil a za redakci

odpovídal

Jakub Rydvan

162 str., 96 vyobr.

VYD. A NAKL. ÚSTR. MATICE DIV. OCHOTN. ČESKÉHO, PRAHA II, SPÁLENÁ 11
TISKEM ČESKOSLOVENSKÉHO KOMPASU, PRAHA XVI-SMÍCHOV, PLZEŇSKÁ 66
V KOMISI DIV. KNIHKUP. A NAKL. OT. RŮŽIČKY, PRAHA II, KARLOVO NÁM. 30

Z OBSAHU

(Čísla v závorkách značí stránky obrázků.)

Úvodníky, verše a jiná beletrie

Boučková M.: Pes baskerwilský 74. - **Čurda-Lipovský B.:** Má láska - divadlo (báseň) 9. - **fx.:** Již po jedenácté 95. - **Havelka Rich.:** Mé vzpomínky na Jindř. Vodáka 18, 34, 50, 64, 80. - **Hronek Jiří:** Nad srdcem padlého syna (báseň) 71. - **Hudeček Jos.:** Budu! 63, COS 79, Divadelní zákon 17, Mládež a divadlo 49, ÚMDOČ a její dvouletý plán 1, Účtujeme 147. - **Janský Em.:** Právo česk. autora na české jeviště 33. - **Kopáček Fr.:** Julek versus velociped 72, Slepy a hluchý 71. - **Krofta V.:** Divadelní historky 134, 148, Z divadelních epigramů 57, 87. - **Minářik Otto:** Padá ti kopna... 108. - **Pavlík Vl.:** Zlatohlav (báseň) 41. - **Tureček-Jizerský J.:** Píseň hercova 124. - **Vondráček Jan:** Jubileum našeho tisku 115. - **Zoulek D. R.:** Šťastný konec pana Cyrana z Bergeracu 96, 117.

Články, stati atd.

Antony Lad.: Dramatikovo zamyšlení 57. - **Batelka R.:** Jubilant ze sázavského kraje 24. - **Bláha C.:** Osud mnohých 111, Tragikomedie ochotnická 14. - **Bočková A.:** Divadlo pro mládež u nás 45, 61. - **Boučková M.:** Hronovské trásničky 144, Otázka nejdůležitějšího divadelního činitele 110, 30 let ochotn. práce 10. - **Brus J.:** Ochotníci ve Slezsku 75. - **Čermák Jar.:** Divadelní vlásenkáři dříve a nyní 93. - **Čermáková M. dr.:** Vzácná návštěva v ÚMDOČ 90, A opět vzácný host z Anglie 139. - **Čihák Václ.:** Válečná dramata na pražských jevištích 50. - **fx.:** Rud. Weinert zemřel před 10 lety 145. - **Greža Jan:** Ochotnická práce a český tisk 25. - **Horský-Silhan Jos.:** Konečné vystoupení z rezervy 24. - **Hrubec Fr.:** Vzkaz do pohraničí 77. - **Hruška E. A.:** Pověry a lži 18, 38, 51, 82, 96. - **Hudeček Jos.:** Hrst dojmů z Holandska (137), 140, Jiráskův Hronov - přehlídka práce 107, zahájení 124, Pohronovské rozjímání 126. - **Jakoubek Jos.:** Pro ochotn. kázeň 108. - **Janský E.:** Herecké postavy dneška: Kolár Karel (99), 100, Matoušková Lída 22, (23), Nasková Růž. 133, (133), Neumann Stan. 36, (37), Pešek Lad. 6, (6), Steimar Jiří 67, (67), Sott K. 85, (85), Pražský ochotnický máj 92, 111. - **Jesenius Jiří:** Pražská divadla 4, 37, 121. - **jk.:** Snové scény na jevišti 13, (13, 14). - **Klempera Jos.:** Krajské divadlo v Americe 59. - **Konopáč J.:** Jak psátí div. posudky 76. - **Lanta Jos.:** IV. Orlické hry 154. - **Lesk O. E.:** VII. Klicperův Chlumeč 146, 157. - **Mahen Jiří:** Z »Režisérova zápisníku« 8, 68. - **Minářik Otto:** Herecké výtvarnictví 10, Kolem soutěže 1978 128, 141, 154. - **Obst Mil.:** Jevištní pchyb 132, K problematice jevišt. prostoru 29, Problémy moderní režie 51, 64. - **Pluhařová Růž.:** 100 let ochotn. divadla 45, 60, 74. - **Průcha Jar.:** Kázáníčko Vend. Budila 2, (3). - **Růt V. dr.:** Sedmdesát let Fráni Šrámka 2, Stech Václ. 34, (34). - **Rydván Jak.:** Hronovské divadelní projevy 127, 140. - **Skála Ant.:** Mahen divadelní 118, 134, 148, Ochotnické divadlo jako prostředek státní péče osvětové 73, 87. - **Soukupová Růž.:** Kostymování her dobových čís. 4, 7, 8 a 10. - **Stodolovský Š.:** Krise ochotnictva nebo jenom tanec? 42. - **Dr. Tetauer Frank:** Z knihy »Drama a jeho svět« 47. - **Valihrač J.:** Pod novým názvem 156. - **Zajíček K. dr.:** Pomohou čeští spisovatelé potříti jevištní brak? 44. - **Zich O. V. dr.:** Poznámky k nynějšímu významu ochotn. div. 41. - **Umění lidu** čís. 8, 9 a 10.

Kolem domácích scén. — Ze zahraničních jevišť. — Krátce o mnohém.

Amerika se ozývá 91, Anglická dram. liga 153, hry nové 70, 153, shakespearovská společnost 8, ochotnické divadlo 31, balet v Praze 138, Bukureštské div. 40, Bulharské div. 40, Burian E. F. o div. krizi 68, Ceny divadelní země České 86, Co se nám píše 15, 26, 47, 78, 88, 91, 110, Dějepisec českého divadla 102, Divadelní hry a knihy 16, 28, 43, 58, 72, Dopis přátelům ČLD 9, Dramatu českého osud 56, Dramaturgie české problémy 68, Drury Lane divadlo opět otevřeno 8, Družstva divadelní 56, Festivaly 60, 86, 94, 158, Fidlovačky Tylový nové zpracování 102, Francouzské divadlo 138, Hurvínek a Spejbl v televizi 86, Jednoty 32, 48, 60, 78, 94, 130, 158, Konservatoristé noví 86, Kritika: neuspokojuje 68, pro divadlo nebo divadlo pro kritiku 40, rozpory 40, Londýnské: divadlo v Praze 69, skupiny 70, Lublaňská činohra 70, Lužickosrbští ochotníci 48, Mládežnická divadla 7, 40, 56, 158, Moravští spisovatelé protestují 40, Moskevské Velké divadlo 40, Národní umělci 137, Oblastní divadla 7, 69, Ohlasy sjezdové resoluce 15, 46, Okrsky ÚMDOČ 16, 32, 48, 60, 130, 146, Opereta se nezměnila 23, Osobnost českého kabaretu 101, Poctivost profesionálního divadla 102, 152, Poplatky 130, Požární opatření v divadlech 7, Premiéry naše 48, Ptejte se! 32, 62, Rekvisity, pozor na ně 40, Rozhlas anglický 70, Ruského divadla styl 69, Soutěž 15, 16, 94, Spolupráce pěkný příklad 94, Studio Národ. div. 7, 102, Slechticem britský herec 23, Vachtangovo divadlo 23, Vánoční pantomima 8, Vesnického divadla první rok 69, Vinohradské divadlo: restaurace 138, jubuluje 152, Zájmy českých dramatiků 40, Zahraniční divadlo 56, Zákona div. opoždění 86, Zápisník div. 78

Rejstříky: a) her.

Anouilh: Kruté štěstí 28, **Baldová L.:** Matka země 43, **Biřil:** Srdeční injekce 72, **Bozděch:** Zkouška státníková (135), **Čapck:** Loupežník (13), Věc Makropulos (41), 128, Ze života hmyzu 128, **Dolina:** Lenivá Fedora 72, **Dvořák:** Nová Oresteia 127, (142-3), **Faltis:** Stanice Gordian (27), **Gorkij:** Vassa Železnovová 128, **Greža:** Barbora Celská 58, **Gribojedov:** Hoře z rozumu 28, **Hilbert:** Vina 127, **Jamamoto:** Gejšina oběť 28, **Jirásek:** Lucerna (55), Vojnarka (91), - **Vrbský:** F. L. Věk 127, **Katajev:** Otcovský dům 44, **Kliepera:** Lhář a jeho rod (123), Komédie o Františku 111, **Konrád:** Skřivan a smršť 16, **Krpata:** Hvězdy nad hradem (50), Mistr ostrého meče (46, 47), **Langer:** Velbloud uchem jehly (4, 5), **Liška:** Ševce a čert (73), 128, **Mrštíkovi:** Maryša (25, 109), **Nový:** Stříbrná nevěsta 92, **Nezval:** Manon Lescaut (111), **Ostrovský:** Vlci a ovce 40, **Pacovská:** Milovaný majetek (151), **Paleček-Kamberský:** Hotel Central č. 33 = 59, **Pávková:** Propast 93, Soubor královen 58, **Petrovič:** Liják (120-1), 128, **Przybyszewski:** Pro štěstí 128, **Scheriff:** Konec cesty (83), **Steinbeck:** Po západu měsíce 59, **Strojil:** Rodinná pouta (19-21), **Synek:** Masky 16, **Tetauer:** Život není sen (69), **Tomášek:** Operace (25), **Tyl:** Fidlovačka 102, Lesní panna (97, 101), Paličova dcera (135), **Urban:** Stvoření lásky (39), **Vaňátko:** Malý partyzán 72, - **Mecer:** Chlapci z Rybářské uličky 72, **Vojnovič:** Smrt matky Jugovičů (135), **Vrehlický:** Noc na Karlštejně (75, 93, 111), **Zajíček:** K novým břehům 43, Královna Dagmar 58, (77)

b) osobní.

Bilek Otto (31), Budil Vend. 2, (3), Cikhart A. (155), Čihalová R. (69), Dostalová Leop. 137, Engel Müller Karel 102, Fastr Otto 129, Findejs O. 158, Futurista Ferenc 101, Götz Fr. 68, Horka B. 129, Huňáček Jos. 15, Ibllová A. 23, Jelínek Jan † 129, (129), Karen Bedř. (9), Khom Jan 48, Kolár K. (99), 100, Křenek L. † 129, Lahola Leoš 102, Langer Fr. dr. 137, Lederer Max 129, Lhota ing. dr. † (139), Kvapil Jar. 56, (65), Liška J. 145, Machová Alba 31, Masaryk Jan 117, (125), Matoušková L. 22, (23), Minářik Otto (51), Musil dr. 24, (25, 27), Nasková Růž. 133, (133), 135, 137, Neumann St. 36, (37, 149), Pešek Lad. 6, (6, 143), Pokorný Fr. 89, (89), Evžen 146, Priestley 153, Ratcliff Nora Miss 90, Richardson Ralph Sir 23, Sedláček Alois 137, Sedláčková Anna 137, Svoboda Hyněk 10, (10) Steimar Jiří 67, (67), Šimek Ant. (43), Sott K. 85, (85), Stech V. 34, (34), Tille Václ. prof. dr. 81, (81), Veselý J. (75), Ververka Ludv. 23, Vlach Jar. (55), Vojta Jar. 23, Weinert Rud. 129, 145, (145), Zenkl Petr dr. 127.